

Zprávy / Chronicle

I mlčení je lež - Paměť a paměti, zapomínání a vzpomínání ve školním dějepise/ Even silence is a lie - Memory and memoirs, forgetting and remembering in school history books

Dagmar Hudecová

Pod tímto názvem se konala 6. a 7. prosince 2012 v Ústí nad Labem konference spojená s didaktickým seminářem. K uspořádání akce, která se konala v rámci projektu „Moderní dějiny do škol“ financovaného z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR, se spojily katedra historie FF UJEP a ostravské sdružení PANT, které dosud pořádaly konference vlastní. Podobně jako u předchozích konferencí bylo smyslem konference setkání učitelů dějepisu, didaktiků a historiků zabývajících se školním dějepisem. Partnery pořadatelů byly Muzeum Ústí nad Labem, Collegium bohemicum, Židovské muzeum Praha, Ústav pro studium totalitních režimů a Národní institut pro další vzdělávání.

Konference byla zahájena úvodním slovem pořadatelů doc. PhDr. M. Hrubé, děkanky FF UJEP, a Petra Pánka, předsedy občanského sdružení Pant, po němž následovalo několik přednášek seznamujících především s výsledky výzkumů mapujících stav výuky nejnovějších dějin u nás i v zahraničí. I když se zdá, že výuka moderních dějin se na našich školách lepší, nelze současný výsledek považovat za uspokojivý. Vlastní obsah konference byl rozdělen do 3 bloků.

První blok byl věnován školním projektům. Projektové vyučování už na řadě škol nalezlo své pevné místo v dějepisném vyučování. Prezentovány byly především projekty realizované ve spolupráci s institucemi jako je Židovské muzeum, Člověk

v tísni, PANT, ÚSTR, občanské sdružení Zapomenutí a projekty realizované ve spolupráci se zahraničními školami.

Druhému bloku zabývajícímu se školními učebnicemi byla předřazena sekce Paměť živě, v níž Kateřina Tučková prezentovala své dvě knihy Vyhnání Gerty Schnirch a Žitkovské bohyně a Petruška Šustrová se podělila se svými zkušenostmi z besed ve školách, s problémy, které se mohou při realizaci besed s pamětníky objevit, a jak jim čelit.

Druhý blok měl být původně věnován pouze učebnicím dějepisu. Byl však rozšířen, protože učebnice zejména v moderních dějinách nepředstavují jediný zdroj informací. Významnou roli zde hrají vzpomínky pamětníků a rozsáhlá memoárová literatura, která je shromažďována řadou institucí, ale je výsledkem i žákovských projektů, hrané i dokumentární filmy a další moderní média. Připomenuty byly i méně obvyklé zdroje informací jako např. krajina paměti (O. Matějka) a semiotická paměť (P. Kotyk). Tyto materiály mohou při správném využívání ve výuce vyplnit mezeru, kterou vytváří absence klasických pomůcek pro nejnovější a soudobé dějiny, a napomoci k vytvoření plastického obrazu historických skutečností. V bloku byla zařazena teoretičtější pojednání zabývající se problémem historické paměti (K. Činátl) a porozumění textu a interpretaci minulosti (M. Zavadská). Podobné teoretické zakotvení v předcházejícím bloku poněkud chybělo.

Třetí blok tvořila panelová diskuse k problematice orální historie. Moderován byl J. Pinkasem, významnou roli mezi diskutujícími zaujala N. Morávková, členka COHA a Mezinárodní asociace orální historie IOHA. Diskutován byl smysl i vlastní obsah orální historie, způsoby a formy uchování paměti, problémy při práci s pamětníky ve školním prostředí a smysl svědectví ve školním dějepise. Zajímavé diskusi zařazené na závěr konference poněkud chyběl větší časový prostor.

Konference byla zajímavým příspěvkem ke zdůraznění významu výuky nejnovějších a soudobých dějin, umožnila hlubší zamyšlení nad problémy prezentace tohoto dějinného období a přispěla k výměně praktických zkušeností.

O autorce

PhDr. Dagmar Hudecová. Vystudovala dějepis na FFUK v Praze. Pracovala jako středoškolská učitelka v Plzni (1971 – 1982) a jako odborná asistentka na katedře dějepisu Univerzity Karlovy v Praze (1999 – 2004) a Pedagogické fakulty v Plzni (1991). Působila rovněž jako výzkumná pracovnice ve Výzkumném ústavu pedagogickém v Praze (2000 – 2004), jako inspektorka České školní inspekce (1991 – 1996) a jako odborná pracovnice v několika institucích zabývajících se dalším vzděláváním učitelů (Krajský pedagogický ústav 1982 – 1991, Pedagogické centrum 1996 – 2000, Národní institut pro další vzdělávání 2004 - dosud). Zabývá se regionálními dějinami a didaktikou dějepisu.

Kontakt: dhudecova@quick.cz